

Zajęcia 5. Wyszukiwanie informacji

(materiał zawiera informacje zgodne z Syllabus e-Citizen v. 1.0)

2.1. Wyszukiwanie informacji

Internet, jako niezmierny obszar informacji, zyskał miano cyberprzestrzeni. W tej Wszechniczy Wiedzy Wszelkiej (WWW) codziennie poszukujemy niezbędnych informacji. Pomagają nam w tym wyszukiwarki. Oczywiście, aby dana informacja pojawiła się w Internecie, ktoś musi ją tam najpierw umieścić. Jeśli brakuje jakiejś informacji, umieścimy ją tam sami.

Efektywne wyszukiwanie informacji w Internecie

Internet roznosi się w takim tempie, że znalezienie w nim cegokolwiek jest bardzo trudne. Obecnie w Internecie jest kilkadziesiąt miliardów stron WWW.

Największa wyszukiwarka **Google** indeksuje kilka miliardów stron, a jest to ilość wstępnie już wyselekcjonowana przez jej algorytmy. Dochodzi do tego jeszcze niewidzialna część Internetu (np. **Darknet**), której wyszukiwarki nie mogą zaindeksować.

Problemem nie jest brak informacji, ale to, że tych informacji jest za dużo. Szukać efektywnie informacji w Internecie możemy wykorzystując:

- grupy dyskusyjne, np. <https://groups.google.com/forum/?hl=pl#!browse>,
- fora dyskusyjne, np. <http://www.chip.pl/forum>,
- katalogi stron WWW,
- **wyszukiwarki**.

Możemy znaleźć wiele informacji na **grupach i forach dyskusyjnych**, które obejmują swoimi tematami, prawie wszystko.

2.1.1. Zrozumienie istoty funkcjonowania wyszukiwarki

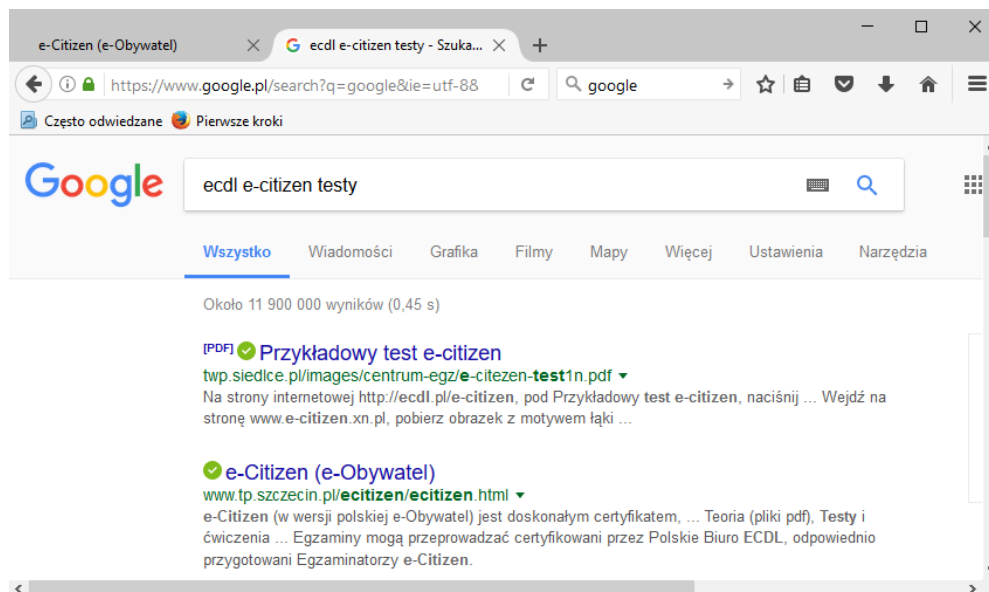
Wyszukiwarka – strona internetowa, która umożliwia przeszukiwanie bazy stron WWW i wyświetlanie adresów tych stron, na których znajduje się szukane **słowo (słowa) kluczowe**.

Wyszukiwarki to specyficzny rodzaj narzędzi internetowych pozwalających odnaleźć stronę internetową zarówno w katalogu stron polskich jak i światowych. Wyszukiwarka **zbiera informacje** zawarte na stronach WWW (roboty sieciowe), **przetwarza je** i umieszcza w swojej **bazie** oraz **prezentuje** użytkownikowi w przystępny sposób.

Najpopularniejszą obecnie wyszukiwarką jest **Google** – <https://www.google.pl>. Używane są także wyszukiwarki **Yahoo!** – <http://pl.yahoo.com/?p=us> oraz **Bing** <http://www.bing.com/?cc=pl> – domyślna w przeglądarce **Microsoft Edge**.

2.1.2. Użycie mechanizmu wyszukiwarki dla słów kluczowych

Korzystanie z wyszukiwarek jest skuteczne gdy potrafimy sprecyzować jakich dokładnie informacji szukamy – podać odpowiednie określenie (**słowo lub słowa kluczowe**).

Rysunek 1. Okno wyszukiwarki Google

Najprostszy sposób wyszukiwania polega na wprowadzeniu **kluczowego słowa** (lub **słów kluczowych**), za pomocą których chcemy odnaleźć żadaną stronę. Przykłady słów kluczowych to: *praca, umowa, bank, okna drewniane, auta terenowe sprzedaż, uzależnienia behawioralne, religia, ecdl, testy* itp.

Jeśli chcemy znaleźć adresy stron, w których słowa mają występować w określonej formie, czyli jako **fraza**, najlepiej umieścić je w cudzysłowie, np.: „*pracownia garncarska*”, „*wyroby z gliny*”.

2.1.3. Stosowanie kryteriów wyszukiwania

➤ Wyszukiwanie tekstu

Oprócz odnajdywania stron WWW na podstawie jednego słowa lub frazy, wyszukiwarki umożliwiają stosowanie metod bardziej złożonych.

Można wyszukać strony, na których są wszystkie podane przez nas słowa, którekolwiek słowo lub dane słowo nie występuje.

Można też wybrać, gdzie dane słowo może wystąpić, np.: w treści strony, czy w adresie.

Aby zastosować złożoną metodę wyszukiwania, można wpisać:

- znak „+”, jeśli dane słowa muszą koniecznie wystąpić,
- znak „-”, jeśli dane słowo nie powinno wystąpić,
- znaki cudzysłowu „”, jeśli słowa mają wystąpić w podanej formie i kolejności (jako **fraza**).

Jeśli nie oznaczamy słów żadnym znakiem, to wyszukamy adresy stron, na których wystąpią wszystkie podane przez nas słowa (słowa mogą wystąpić w dowolnej kolejności i niekoniecznie obok siebie).

Wyszukiwarka <https://www.google.pl> służy też do wyszukiwania w Internecie obrazów, filmów, interesujących nas miejsc, a nawet różnych informacji związanych z wydarzeniami w kraju i na świecie.

➤ Wyszukiwanie obrazów

- Na stronie <https://www.google.pl> należy wpisać hasło (np.: *dom*) w polu wyszukiwania, by znaleźć w Internecie interesujące nas obrazy i kliknąć przycisk **Szukaj**.
- Na następnej stronie na **Pasku usług Google** kliknąć opcję **Grafika**. Google wyszuka w sieci wszystkie typy obrazów, które mogą pasować do wyszukiwanego hasła.
- Można kliknąć wynik będący obrazem, by zobaczyć jego większą wersję, dodatkowe informacje, a także stronę internetową, z której pochodzi.

Pasek usług Google – zawiera linki do wybranych usług Google: **Gmail**, **Grafika**. W prawej części paska znajduje się przycisk **Aplikacje Google** , który umożliwia przechodzenie m. in. do podstawowej wyszukiwarki Google, **Map**, **Gmaila**, **Tłumacza**, **Kalendarza**, usługi **Zdjęcia**.

Można również kliknąć opcję **Ustawienia** (u góry), by wyświetlić ustawienia wyszukiwania takie jak: Język, Włącz filtr [SafeSearch](#), Historia, Szukanie zaawansowane (gdzie można podać więcej szczegółów na temat tego, czego szukamy), Pomoc dotycząca wyszukiwania. Można też skorzystać z opcji **Narzędzia**.

Więcej informacji można znaleźć w **Pomocy** na stronie: <https://support.google.com/websearch/?hl=pl#>.

➤ Wyszukiwanie filmów

Podobnie jak obrazy możemy wyszukać **filmy**. Po wpisaniu **hasła** w **polu wyszukiwania**, na **Pasku usług Google** należy kliknąć opcję **Filmy**. Google wyszuka w sieci strony z filmami i informacjami o filmach, które mogą pasować do wyszukiwanego hasła.

➤ Wyszukiwanie połączeń komunikacyjnych

W sieci możemy sprawdzić połączenia:

- lotnicze,
- kolejowe,
- autobusowe,
- promowe,

a także zarezerwować lub kupić bilety na różne środki komunikacji.

➤ Wyszukiwanie miejsc i lokalizacji

Korzystając z wyszukiwarki internetowej **Google** można wyszukać miejsca, firmy, nieruchomości na mapach, obejrzeć zdjęcia satelitarne różnych miejsc w Polsce i na całym świecie

Chcąc wejść w ten typ wyszukiwarki, na **Pasku usług Google** należy kliknąć opcję **Więcej** | **Mapy**. Dodatkową funkcją mapy **Google** | **Mapy** jest wyznaczanie trasy.

Google Earth (<http://www.google.pl/intl/pl/earth>) to program komputerowy umożliwiający wyświetlanie na trójwymiarowym modelu kuli ziemskiej zdjęć satelitarnych, lotniczych, panoram zrobionych z poziomu ulicy, oraz różnego rodzaju informacji geograficznych i turystycznych.

➤ Wyszukiwanie najnowszych informacji

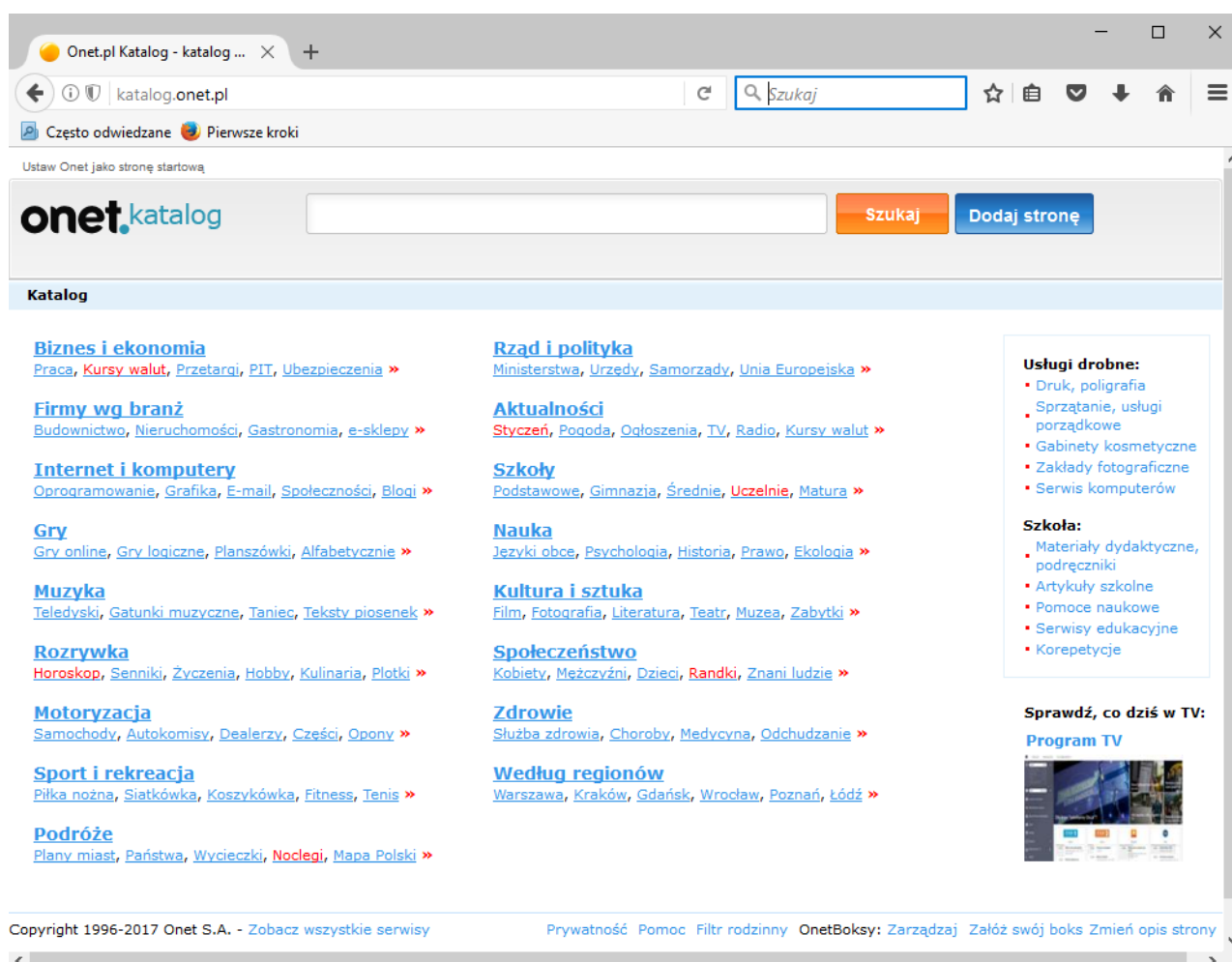
Dzięki wyszukiwarce **Google** możemy być stale na bieżąco z wiadomościami z kraju i ze świata. Wystarczy na stronie wyszukiwarki na **Pasku usług Google** kliknąć link **Wiadomości**.

2.1.4. Wyszukiwanie poprzez nawigowanie w witrynach internetowych z użyciem linków tekstowych, graficznych lub innych cech stron nawigacyjnych

Tematyczne usystematyzowanie informacji w Internecie oferują m. in. serwisy internetowe zwane portalami (www.wp.pl, www.onet.pl, www.interia.pl, www.o2.pl). Portal spełnia wiele funkcji i oferuje różne usługi. Klikając odpowiednie linki (tekstowe, graficzne) można sprawdzić prognozę pogody, program telewizyjny, nowinki z kraju i ze świata, sportu i muzyki, aktualne wiadomości polityczne i gospodarcze oraz wiele innych.

Katalogi stron WWW można znaleźć na wielu witrynach internetowych, a w szczególności na portalach internetowych, np.: www.wp.pl, www.onet.pl.

Katalogi są zbudowane w sposób hierarchiczny – od tematów ogólnych, np.: **Biznes i Ekonomia** / **Edukacja** / **Erotyka** / **Handel** / **Informacje** / **Komputery** / **Kultura** / **Medycyna** / **Motoryzacja** / **Muzyka** / **Nauka** / **Rozrywka** / **Sport** / **Turystyka**, po coraz bardziej szczegółowe. Na przykład w grupie **Medycyna** znajduje się m. in. **Służba Zdrowia**, a w tej podgrupie m. in. **Domy Opieki**, **Hospicja**.

Rysunek 2. Katalog na portalu **Onet.pl**

Wchodząc w głąb katalogu zaczyna się podział na coraz bardziej szczegółowe tematy. Po wybraniu tematu otrzymujemy listę zagadnień dotyczących tego tematu oraz adresy stron, pod którymi można znaleźć informacje. Jeżeli wyszukujemy coś w katalogu to wyniki wyszukiwania są ograniczone tylko do stron zawartych w katalogu, stron wyselekcjonowanych i opisanych przez redaktorów na podstawie sugestii osoby zgłaszającej witrynę.

2.1.5. Odpowiednie połączenie poszukiwania i przeglądania w zdobywaniu informacji

Zdobywanie (poszukiwanie, przeglądanie) i **wykorzystywanie informacji** to działania niezbędne w dzisiejszym świecie. Jeśli chcemy poznać definicję jakiegoś określenia, biografię danej osoby, znaleźć informacje dotyczące faktu historycznego, obiektu geograficznego itp. najlepiej skorzystać z **encyklopedii internetowej**, np.:

- **Onet Wiem** (<http://portalwiedzy.onet.pl>),
- **Wikipedia** (<http://pl.wikipedia.org/wiki>).

Wikipedia to nie tylko gotowe hasła, a też zbiór materiałów źródłowych i odwołań do innych miejsc w sieci, artykułów czy książek. Dzięki nim **Wiki** to miejsce, od którego warto rozpocząć poszukiwanie informacji, ale niekoniecznie na nim poprzestać.

W Internecie można skorzystać również ze **słowników i translatorów** umieszczonych m. in. na witrynach:

- **Ling.pl**, słownik dla wielu języków – <http://www.ling.pl>,
- **Słownik języka polskiego** – <http://sjp.pwn.pl>,
- **Słownik komputerowy** – <http://sownikkomputerowy.pl>,
- **Tłumacz Google** – <http://translate.google.pl>.

Na **Portalu o słownikach i translatorach** (<http://www.slovníki.waw.pl>) znajdziemy szczegółowe informacje o aktualnie dostępnych w sprzedaży oraz opracowywanych pozycjach.

W Internecie znajduje się wiele informacji **nieaktualnych**, a nawet wręcz **nieprawdziwych**, za których umieszczanie nikt nie ponosi odpowiedzialności. Zamieszczone informacje często bardzo szybko się **dezaktualizują**, a autorzy czasami nie usuwają ich, ani nie aktualizują.

Materiałów potrzebnych do pracy i nauki można szukać w wielu różnych miejscach. Warto pamiętać, że wiele instytucji kultury **digitalizuje** i udostępnia w Internecie materiały z zakresu nauki, sztuki i literatury. Tworzone są **tekstowe bazy danych, biblioteki i muzea cyfrowe**, np.: **Kujawsko - Pomorska Biblioteka Cyfrowa** (<http://kpbk.umk.pl/dlibra>), **Cyfrowe Muzea Pomorza** (<http://www.cmm.pl/aktualnosci/cyfrowe-muzea-pomorza>).

Za pośrednictwem Internetu możemy również skorzystać z **bibliotecznych katalogów online**. Można w nich sprawdzić, czy dana książka jest dostępna w danej bibliotece, na której półce można ją znaleźć i czego dotyczy, np. **Biblioteka Narodowa** (<http://www.bn.org.pl>).

Znaleziony materiał należy poddać **krytycznej ocenie**. Z badać przede wszystkim, czy jest **wiarygodny** (m. in. zawiera odwołania do **źródeł, autora, datę publikacji, wydawnictwo, referencje**, itp.) i czy przyda się w dalszej pracy.

2.1.6. Kopiowanie i wklejanie tekstu, grafiki oraz URL ze stron internetowych

Na stronach internetowych znajduje się **tekst, grafika i hiperłącza** (fragment tekstu lub obraz).

Fragment tekstu umieszczony na stronie internetowej można zaznaczyć, skopiować, np.: przez **Schówek** i wkleić m. in. do dokumentu tekstowego, listu e-mail. Podobnie można postąpić z grafiką (rysunkiem, zdjęciem). Skopiowany obraz można wkleić do dokumentu tekstowego (Microsoft Word, OpenOffice.org Writer, itp.) lub graficznego (Paint, Gimp, Photoshop, itp.) oraz innych dokumentów.

Kopiowanie adresu URL (hiperłącza) ze strony internetowej w zasadzie jest bardzo podobne, jednakże kopiując adres, kopiujemy **link** (hiperłącze) zawarte w tekście lub obrazku. Chcąc tego dokonać nie musimy zaznaczać żadnego tekstu lub elementu graficznego, lecz klikamy na niego prawym przyciskiem myszy i z menu podręcznego wybieramy pozycję **Kopij adres odnośnika**.

2.1.7. Zapisywanie obrazu ze stron internetowych

W Internecie mogą być umieszczone pliki graficzne (np.: jpg, gif, png), dźwiękowe (np.: mp3, wav), filmowe (np. avi, mpeg), gry, programy (np. exe), pliki dokumentów (m. in. PDF, tekstowe, arkuszy kalkulacyjnych, baz danych).

Aby pobrać plik, wystarczy kliknąć jego nazwę lub reprezentującą go ikonę. Pokaże się okno pobierania pliku umożliwiające zapisanie pliku na nośniku pamięci zewnętrznej.

Można również kliknąć nazwę pliku lub reprezentującą go ikonę prawym przyciskiem myszy i z menu kontekstowego wybrać opcję **Zapisz element docelowy jako...**, wybrać miejsce (folder) na nośniku pamięci zewnętrznej, określić jego nazwę i kliknąć przycisk **Zapisz**.

Aby zapisać obraz (rysunek, zdjęcie) w pliku należy wybrać z menu kontekstowego obrazu opcję **Zapisz obrazek jako...**, wybrać miejsce (folder) na nośniku pamięci zewnętrznej, określić jego nazwę i kliknąć przycisk **Zapisz**.

Aby pojawiło się okno zapisywania pobieranego pliku należy zaznaczyć odpowiednią opcję:

W przeglądarce **Mozilla Firefox** w **Otwórz menu** wybieramy **Opcje** , a następnie na karcie **Ogólne** zaznaczymy *Pytaj, gdzie zapisać każdy plik*.

W przeglądarce **Google Chrome** wybieramy **Dostosowywanie i kontrolowanie** , klikamy **Ustawienia**, a następnie **Pokaż ustawienia zaawansowane...** i zaznaczymy *Pytaj przed pobraniem, gdzie zapisać każdy plik* w sekcji **Pobrane pliki**.

W przeglądarce **Microsoft Edge** w menu **Więcej** / **Ustawienia** / **Ustawienia zaawansowane** włączamy opcję *Pytaj, co zrobić z każdym pobieranym plikiem*.

2.1.8. Zapisywanie stron internetowych

Przeglądarki internetowe pozwalają na zapisywanie odwiedzanych stron na Twoim komputerze, co umożliwia ich przeglądanie bez dostępu do Internetu.

Zapisywanie stron:

- w przeglądarce **Firefox** jest dostępne po kliknięciu opcji **Zapisz stronę** (Ctrl + S) w **Otwórz menu** ,
- w przeglądarce **Google Chrome** jest dostępne po kliknięciu opcji **Więcej narzędzi** > **Zapisz stronę jako...** (Ctrl + S) w menu **Dostosowywanie i kontrolowanie** .

Po kliknięciu przycisku **Zapisz stronę** / **Zapisz stronę jako...** zostanie wyświetlone okno zapisu. Wybieramy lokalizację na komputerze w oknie **Ekspłoratora plików**, gdzie ma być zapisana kopia pliku strony, a w rozwijanym menu **Zapisz jako typ**: wybieramy format zapisu strony:

- Strona internetowa, kompletna (*.htm, *.html),
- Strona internetowa, tylko kod HTML (*.htm, *.html),
- Strona WWW, tylko kod HTML (*.htm, *.html),
- Pliki tekstowe (*.txt),
- Wszystkie pliki (*.*)

w zależności od przeglądarki.

2.1.9. Drukowanie stron internetowych

Strony internetowe można drukować bezpośrednio z przeglądarki internetowej, bez konieczności przenoszenia treści do innego programu.

Aby wydrukować stronę sieci Web, korzystając z przeglądarki **Mozilla Firefox** należy wybrać opcję **Drukuj** w **Otwórz menu** . W podglądzie wydruku można określić **Ustawienia strony** (pionowa, pozioma, skala, drukowanie tła) **Strony** (1, 2 ...).

Podgląd wydruku pozwala zorientować się, ile stron faktycznie zajmie druk.

Można również skorzystać ze skrótu klawiaturowego **Ctrl+P**, zostanie wyświetlone wówczas typowe okienko **Drukowanie**, w którym możemy ustawić opcje drukowania.

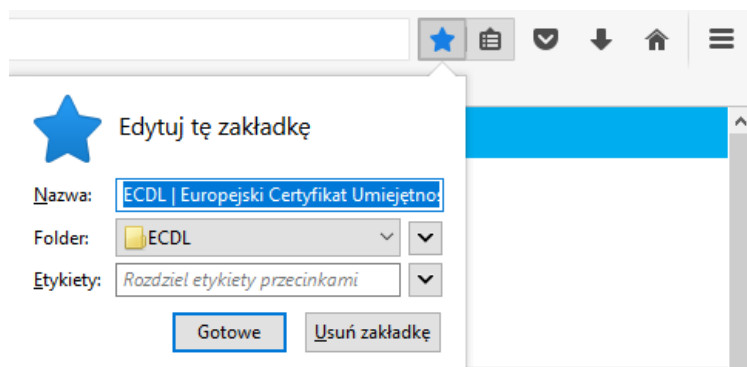
Aby wydrukować stronę sieci Web, korzystając z **Google Chrome** należy wybrać opcję **Drukuj** (Ctrl+P) z menu **Dostosowywanie i kontrolowanie** . W oknie **Drukuj** można wybrać m. in. **Strony**, **Kopie**, **Układ**, **Kolor**, **Marginesy**, **Opcje** (np. **Kolory i obrazy tła**, **Tylko zaznaczenie** (fragment strony)). Można również zapisać stronę jako plik **PDF**.

W przeglądarce **Microsoft Edge** w menu **Więcej** znajduje się opcja **Drukuj** (Ctrl+P) pozwalająca na wydruk strony WWW, przy użyciu dostępnych opcji drukowania.

2.1.10. Dodawanie strony internetowej do Ulubionych / Zakładek

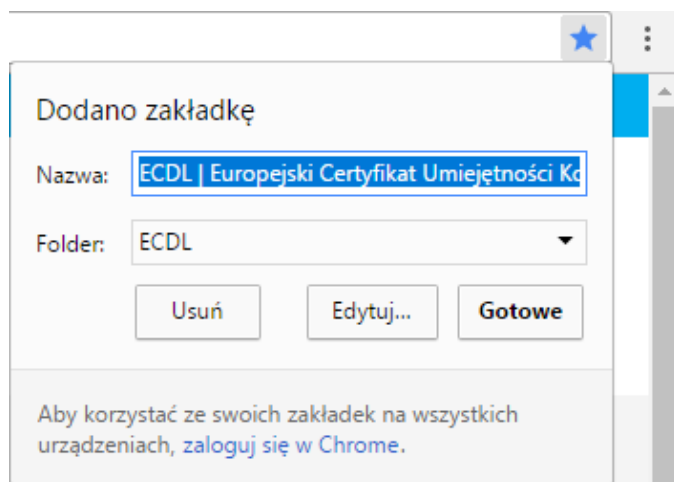
Najczęściej odwiedzane strony warto zapamiętać w przeznaczonym do tego celu miejscu (folderze, zakładce). Możemy utworzyć dodatkowe foldery czy **zakładki tematyczne**, np.: **Skoki** i umieszczać w nim adresy stron związanych z tą dyscypliną, **Edukacja** – adresy stron związanych z nauczaniem, szkołą itp.

W przeglądarce **Mozilla Firefox** po wybraniu opcji **Dodaj zakładkę do tej strony** (Ctrl+D) następuje zmiana nazwy i koloru przycisku na **Edytuj zakładkę** . Po kliknięciu **Edytuj zakładkę** pojawi się okno, w którym można określić nazwę zakładki i folder. Można też usunąć zakładkę.

Rysunek 3. Edytuj zakładkę w przeglądarce Mozilla Firefox

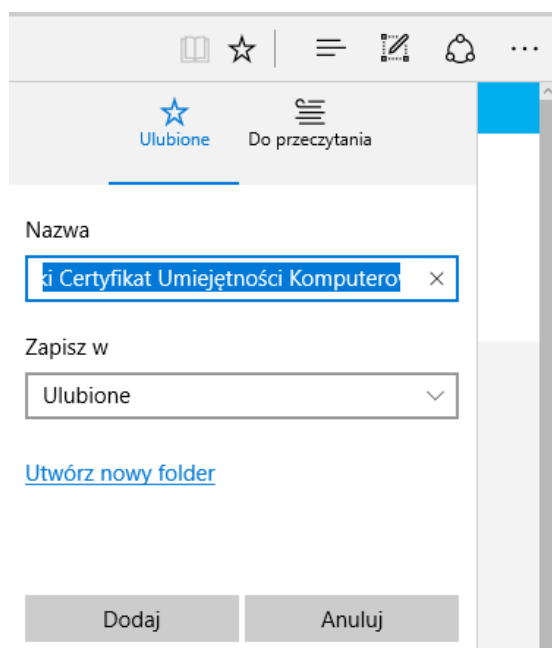
W przeglądarce **Google Chrome** dodawanie poszczególnych stron do zakładek polega na kliknięciu ikony przedstawiającej gwiazdkę ☆ lub ★ na pasku adresu oraz określeniu folderu i nazwy zakładki.

Rysunek 4. Dodaj zakładkę w przeglądarce Google Chrome

Aby **usunąć zakładkę**, należy kliknąć jej nazwę prawym przyciskiem myszki w **Menedżerze zakładek** (**Ctrl+Shift+O**, **Dostosowywanie i kontrolowanie** :) i z menu podręcznego wybrać opcję **Usuń**.

W przeglądarce **Microsoft Edge**, należy kliknąć ikonę gwiazdki ☆, aby **Dodać stronę do ulubionych lub do przeczytania**.

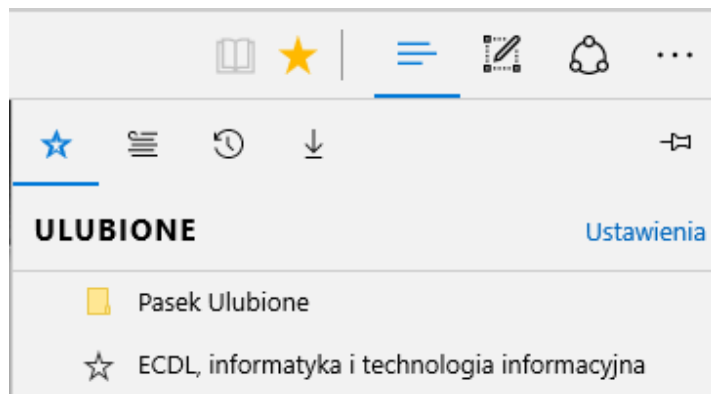

Rysunek 5. Dodaj stronę do ulubionych lub do przeczytania w przeglądarce Microsoft Edge

W przeglądarce **Mozilla Firefox** po kliknięciu przycisku **Wyświetl zakładki** znajduje się m. in. opcja **Wyświetl wszystkie zakładki (Ctrl+Shift+B)**, która umożliwia dowolne ich grupowanie w folderach, dodawanie, usuwanie oraz wyszukiwanie.

W przeglądarce **Google Chrome** w menu **Dostosowywanie i kontrolowanie** znajduje się opcja **Zakładki** zawierająca m. in. **Menedżer zakładek** umożliwiający zarządzanie nimi.

W przeglądarce **Microsoft Edge** w wielofunkcyjnym panelu **Centrum** można przełączać się między **ULUBIONYMI, DO PRZECZYTANIA, HISTORIA, POBRANYMI**, używając czterech ikon umieszczonych na górze.

Rysunek 6. Wielofunkcyjny panel Centrum w przeglądarce Microsoft Edge

---

Informacje zamieszczone w powyższym materiale zostały opracowane na podstawie treści zawartych w:

- Syllabus e-Citizen v. 1.0,
- Podręcznik: ECDL Przeglądanie stron internetowych i komunikacja. A. Żarowska – Mazur, W. Węglarz, WN PWN 2011,
- Podręcznik Od Zera Do e-Obyw@tel@, R. Bury, Ł. Galos, Wydawnictwo ITStart 2013,
- <http://pl.wikipedia.org/>,
- <https://www.google.pl/>,
- Pomoc przeglądarek i wyszukiwarek,
- witryny, których adresy URL znajdują się w tym opracowaniu.